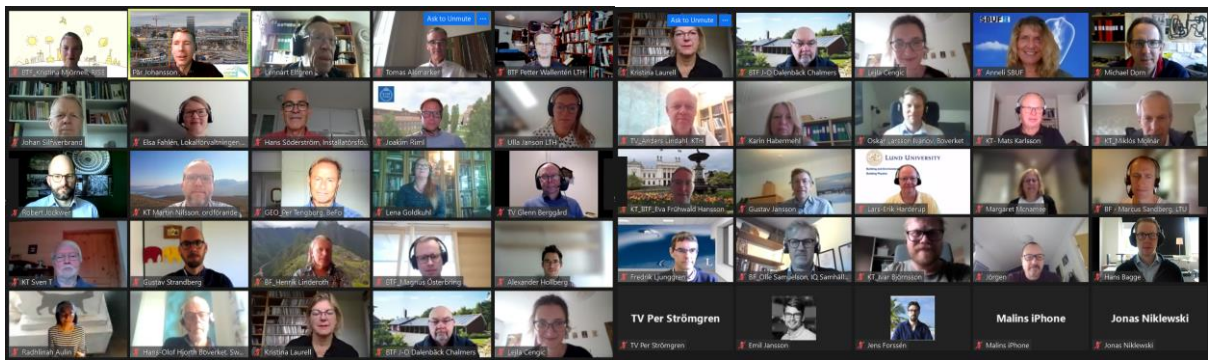

Dokumentation Högskolekonferensen 18-19 augusti, 2021

Högskolekonferensen arrangerades i Zoom med 75 anmälda och 45-55 samtidigt närvarande deltagare. Presentationerna finns tillgängliga som pdf på:

<https://www.sverigesbygguniversitet.se/hogskolekonferensen-2021/>.

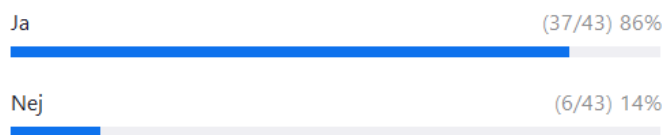

Dag 1, 18 augusti, 2021

Pär Johansson hälsade alla välkomna till konferensen och sammanfattade året som gått. Inledningsvis ställdes fyra frågor genom Zoom som besvarades av 43 deltagare.

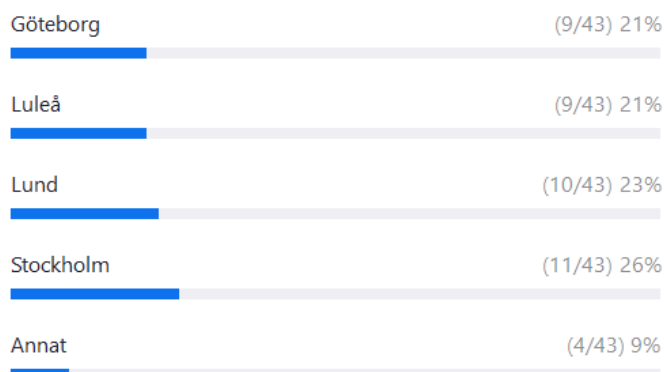
1. Har du varit på Högskolekonferensen förut? (Single Choice) *

43/43 (100%) answered

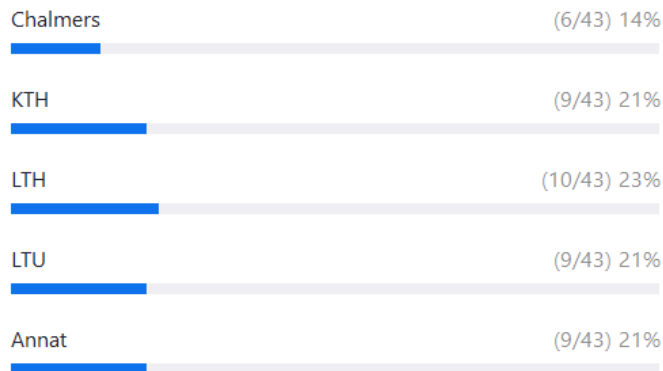
2. Var i landet finns du? (Single Choice) *

43/43 (100%) answered

3. Var arbetar du? (Single Choice) *

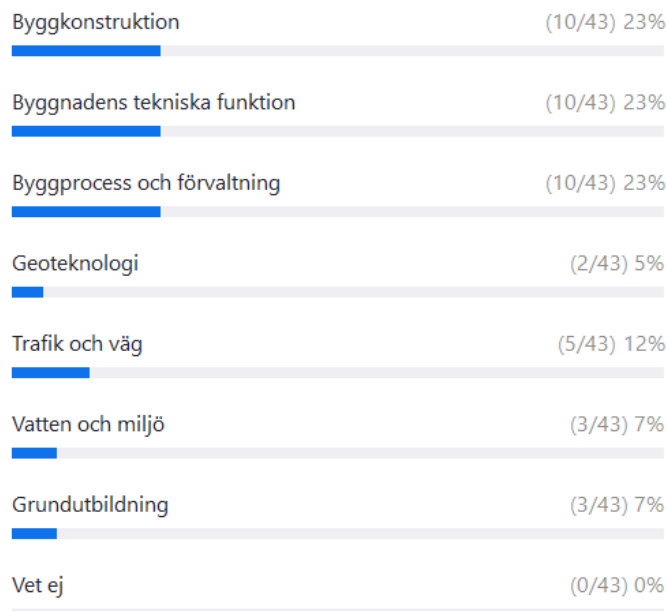
43/43 (100%) answered

4. Vilken temagrupp känner du mest tillhörighet till? (Single Choice)

*

43/43 (100%) answered

Avrapportering av årets temagrupsatsningar A

Under 2020 konstaterades att det fanns ekonomiskt utrymme för att anslå medel till strategiska satsningar och diskussion om vad SBU kan driva framöver. Överskottet kommer framförallt av inställda evenemang pga. Covid-19. Totalt beviljades 8 projekt om 1,2 MSEK. Det är 6 projekt inom grundutbildning och 2 projekt som rör forskarutbildningen samt en tidningsartikel om SBU 10 år som ska publiceras i Samhällsbyggaren under hösten 2021. Kort återrapportering (resterande dag 2):

Byggprocess och förvaltning: doktorandkurs i Innovation i byggandet (Anna Kadefors, KTH)

Grundutbildningsgruppen: Årlig digitaliseringsvecka för studenter (Mia Bondelind, Chalmers)

Vatten och miljö: Uppdatera doktorandkurser inom Vattenforskaraskolan (återkommer senare)

Geoteknologi: Utvecklande av appar till studenter för FE-modellering av enkla geotekniska problem (Pär Johansson presenterade baserat på presentation från Mats Karlsson, Chalmers)

Pass 1: Publicering och de nya reglerna för open access

Nina Hult och Marcus Israelsson från LTU bibliotek redogjorde för de nya regler som gäller för open access, predatorförlag och journaler, svarta listor och vad som är viktigt att tänka på. Finns idag många olika typer av publikationer och problemen som finns handlar framförallt om brister i informationskompetensen hos forskare och lärare.

Kompetensen att kvalitetsgranska finns redan och det bästa är att bedriva peer-review som traditionellt gjorts. Det går inte anta att alla tidsskrifter i webofscience är okay. Det har funnits problem och det beror på var på webofsciencen. Ofta är det ekonomisk vinning som driver, APC article processing charge, ovanligare med skumma tidsskrifter där författare inte behöver betala, men det förekommer också.

Många frågor handlar om hur man ska göra om kravet av finansören är OA men en konferens inte publicerar OA, och vad som kan hända om man publicerar parallellt även om konferensen inte är OA. Det är framförallt en copyrightfråga vem som äger rätten att publicera det som presenterats på konferens. Ofta är det tillåtet att ändå publicera OA parallellt, men varierar.

MDPI osäkert om det är predatory förlag, måste kolla enskilda tidsskrifter hur de är. Inte säkert det är en seriös peer-review process. Uppsala har t.ex. tagit beslut att inte publicera i MDPI:s journaler.

Presentationerna följdes av diskussion i temagrupperna i breakout-room. En sammanfattning av diskussionerna presenterades av Pär dag 2.

Pass 2: Cirkulärt byggande, klimatdeklarationer och nya byggregler

Cirkulärt byggande (Ulla Janson, LTH)

Fossilfritt byggande (Elsa Fahlén, Göteborgs Stad)

Klimatdeklarationer och nya byggregler (Hans-Olof Karlsson Hjorth, Boverket)

Samhällsbyggandets regelforum (Anders Nilsson, IQS)

Dag 2, 19 augusti, 2021

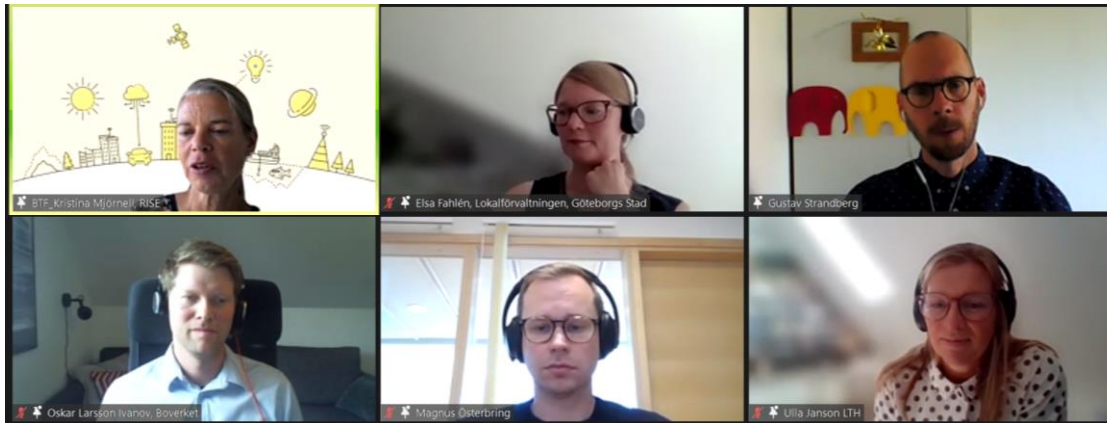
Dag 2 inleddes med att Pär Johansson hälsade välkommen och återrapporterade från gruppdiskussionerna om publicering och de nya reglerna för open access. Denna finns [här](#).

Pass 3: Panelsamtal om till nya laster och klimatanpassning av byggande till följd av klimatförändringen

Panelsamtal med moderator Kristina Mjörnell, RISE med Elsa Fahlén, Lokalförvaltningen, Göteborg Stad; Ulla Janson, LTH; Gustav Strandberg, SMHI; Oskar Larsson Ivanov, Boverket; Magnus Österbring, NCC.

Mycket forskning kring klimatskal och energieffektivisering och det krävs mer tvärvetenskaplig forskning för att förändra beteende. Byggnaderna är bra och robusta, men användarna måste få mer info. Ofta komplext med många olika roller och intressen som måste samverka.

Vad ska vi dimensionera för? Normalår eller extremfall, alla laster kommer påverka byggnader på något sätt. Temperaturen kommer ändras, varmare året runt, absolut kallaste kommer försvinna.

Nederbörd, kommer bli vanligare med översvämning såsom i Gävle, extrema väderhändelser samtidigt som mindre snö i syd, problem med tung snö och frostsprängning minskar i söder men flyttar norrut. Kan leda till fler problem där man inte är van vid såna problem, har att göra med byggtraditioner som kommer behöva förändras.

För konstruktion snö och vind, temperatur inte så stor påverkan för bärande delar i byggnader, men större vikt för broar och infrastruktur. På Boverket pågår arbete genom "möjligheternas byggregler" men man har kommit olika långt inom olika områden av byggreglerna.

Övertemperaturer inomhus och kraven på vad som ska underskridas kan skapa fler problem framöver. Kylning av äldreboenden, skolor, även bostäder? Var går gränsen för när det blir krav från brukarna? SBUF rapport övertemperaturer i bostäder visar på att det är risk att brukare sätter in egna (ineffektiva) kylmaskiner. Kommer behöva uppdatera alla klimatfiler för att kunna ta fram nya normalår, också extremår, geografiska justeringsfaktorer, designvärden. Pågår arbete med det på NCC genom SBUF.

Idag är olika regelverk inte är kompatibla med varandra, det krävs mer flexibilitet i regelverket för olika specialfall där kanske även fastighetsägaren måste gå ner i vissa krav. Dialog mellan myndigheter och branschen, respektive medborgarna. Måste jobba mycket ihop för att kunna säga vad som kommer förändras för en viss bransch.

Försäkringspremier som styrs av klimatanpassningsåtgärder, inte idag men kanske i framtiden. Premien styrs av skadekostnader hur stor premie en kommunal förvaltning betalar till försäkringsbolag som styrs av globala premier för skador.

Måste ta hänsyn till allt runtomkring byggnaden, kanske kopplat till detaljplan och områdesplaner. Möjligt att certifiera byggnader som klimatanpassats, liknande miljöbyggnad, utvecklas klimatresiliensdeklarationer som är ett koncept som utvecklas på RISE.

Avrapportering av årets temagrupsatsningar B

Byggkonstruktion: Online-laborationer inom byggkonstruktion (Karin Lundgren, Chalmers)

Byggnadens tekniska funktion: Utvecklande av material till distansundervisning i byggnadsmaterial (Karin Habermehl-Cwirzen, LTU)

Byggprocess och förvaltning: Digital tvilling byggplats (Gustav Jansson, LTU)

Trafik och väg: Kursmaterial vägens geometri (Per Strömgren, Movea)

Pass 4: Utländska doktorander och rekrytering av doktorander

Martin Nilsson presenterade data från Chalmers, KTH, LTH och LTU över hur situationen ser ut med utländska doktorander som lämnar landet när de disputerat respektive stannar kvar.

UKÄs rapport "Många utländska doktorander lämnar Sverige efter examen", 2019-02-25, visade att allt fler utländska doktorander inom forskarutbildningen i Sverige; ökning från 20 till 35 % 2010-2019. Finns samma trend även i Europa? Många lämnar Sverige efter examen, högst andel inom lantbruksvetenskap och veterinärmedicin, lägst andel inom teknik. Rapporten:

<https://www.uka.se/download/18.6f6937d1167c5d28e8711eb5/1551796524725/statistisk-analys-2019-02-25-manga-utlandska-doktorander-lamnar-sverige-efter-examen.pdf>

UKÄ sammanställning antagna 2020:

Lärosäte	Totalt antal doktorand-nybörjare 2020	varav utländska doktorand-nybörjare	Andel utländska doktorand-nybörjare, procent
Lunds universitet	460	164	36%
Karolinska institutet	360	124	34%
Uppsala universitet	326	154	47%
Göteborgs universitet	302	90	30%
Kungl. Tekniska högskolan	265	151	57%
Chalmers tekniska högskola	202	107	53%
Stockholms universitet	202	112	55%
Umeå universitet	180	62	34%
Linköpings universitet	178	56	31%
Sveriges lantbruksuniversitet	94	44	47%
Luleå tekniska universitet	87	50	57%
Örebro universitet	85	13	15%
Karlstads universitet	51	17	33%
Linnéuniversitetet	45	7	16%
Malmö universitet	39	7	18%
Mälardalens högskola	28	13	46%
Mittuniversitetet	23	10	43%
Handelshögskolan i Stockholm	22	15	68%
Högskolan i Gävle	22	8	36%
Högskolan Väst	20	8	40%
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	16	5	31%
Södertörns högskola	15
Blekinge tekniska högskola	14	10	71%
Högskolan i Halmstad	12
Högskolan Dalarna	8
Högskolan i Borås	7
Högskolan i Skövde	7
Ersta Sköndal Bräcke högskola	6
Högskolan Kristianstad	6
Försvarshögskolan	5
Gymnastik- och idrottshögskolan	4
Enskilda Högskolan Stockholm	3
Sophiahemmet Högskola	2
Stockholms konstnärliga högskola	1
Totalsumma	3 096	1 240	40%

Fortfarande ser det olika ut för bl.a. användning av stipendiedoktorander vilket fortfarande förekommer på KTH men inte på LTU eller Chalmers.

Samarbetsprojekt med industri kan vara ett sätt att locka doktorander med svensk bakgrund. Industriadoktorander större andel med svensk bakgrund än de som har anställning på universitetet. Samtidigt upplever industrin ofta att doktorandprojekt tar allt för lång tid. Ett grundproblem är att den typen av kompetens sällan premieras inom branschen. Det är viktigt att man inser värdet med forskarutbildningen. Det är värt att delta aktivt i doktorandprojekt samt att resultaten är värda att vänta på.

Problem framförallt att det är oförutsägbart när man kan söka doktorandtjänst, mycket som ska stämma i tiden och karriären. På många sätt är det en dålig deal att söka en doktorandtjänst då det innebär sämre betalt än i industrin och att man riskerar att bli arbetslös fem år senare, eller tvingas flyttas för att kunna fortsätta i akademien. Det måste finnas tydliga karriärvägar inom akademien och i industrin för disputerade forskare.

Vilken bild har allmänheten av akademien? Framstår vi som attraktiva? Finns det möjligheter till doktorandtjänster mellan flera discipliner?

Vid pennan: Pär Johansson, koordinator